

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 10.7.2007
KOM(2007) 396 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET
SAMT EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN**

**om genomförandet av gemenskapens strategi för dioxiner, furaner och polyklorerade
bifenyler (KOM(2001) 593) – Andra lägesrapporten**

{SEK(2007) 955}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPAPARLAMENTET SAMT EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

om genomförandet av gemenskapens strategi för dioxiner, furaner och polyklorerade bifenyl (KOM(2001) 593) – Andra lägesrapporten

Bakgrund

Dioxiner, furaner och polyklorerade bifenyl (PCB) är en grupp toxiska och långlivade kemikalier, som bioackumuleras i livsmedelskedjan och kan ha negativa effekter på människors hälsa och miljön. De kan orsaka skador på immunsystemet, nervsystemet, det endokrina systemet och fortplantningsfunktionen och de misstänks också orsaka cancer. Foster och nyfödda barn är mest känsliga för exponering. Det finns en betydande oro bland allmänhet, politiker och vetenskapsmän för de negativa hälso- och miljöeffekter som kan bli följden av långvarig exponering även för mycket små mängder dioxiner, furaner och PCB.

Nivåerna i miljön av dioxiner, furaner och PCB har minskat under de två senaste decennierna, framför allt genom kontroll av utsläppskällor inom industrin, t.ex. avfallsförbränning. Med hänsyn till kemikaliernas persistens måste man emellertid fortsätta arbetet för att minska de antropogena utsläppen med målsättningen att dessa ska vara så små som möjligt och, om det är genomförbart, helt försvinna. Dessutom bör nivåerna i foder och livsmedel sänkas ytterligare för att minska människors exponering.

För att minska människors intag är det viktigt att minska halterna i livsmedelskedjan eftersom livsmedelskonsumtion är den främsta källan till människors exponering. Livsmedelskedjan kontamineras genom föroreningar i miljön. Dioxinutsläpp i luften kan exempelvis hamna på växter eller i vatten och tas upp och ackumuleras av djur och fiskar som livnär sig och på så sätt komma in i livsmedelskedjan. Åtgärder för att minska förekomsten av dioxiner, furaner och PCB behöver därför vidtas både när det gäller miljön och foder och livsmedel.

Den 24 oktober 2001 antog kommissionen ett meddelande till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om gemenskapens strategi för dioxiner, furaner och polyklorerade bifenyl¹ (dioxinstrategin). Dioxinstrategin består av två delar. Den ena delen innehåller åtgärder för att minska förekomsten av dioxiner, furaner och PCB i *miljön* och den andra delen av åtgärder för att minska deras förekomst i *foder och livsmedel*.

Den 12 december 2001 antog rådet (miljö) slutsatser om kommissionens meddelande. Rådet stödde kommissionens strategi och begärde att kommissionen skulle lämna en rapport om genomförandet i slutet av 2003 och därefter vart tredje år. En första rapport för perioden 2002–2003 antogs den 13 april 2004².

Det här meddelandet är den andra rapporten om de åtgärder som har vidtagits av kommissionen under perioden 2004–2006 på miljö-, foder- och livsmedelsområdet. I bilagan

¹ KOM(2001) 593 slutlig.

² KOM(2004) 240 slutlig.

till meddelandet (SEK (2007) 955) finns mer ingående och tekniska uppgifter av utvecklingen på olika områden.

Åtgärder på miljöområdet

Frågan om dioxiner, furaner och PCB behandlas på flera olika områden inom miljöpolitiken. Särskilt viktigt för den aktuella perioden är genomförandet av två internationella konventioner om långlivade organiska föroreningar.

I likhet med andra långlivade organiska föroreningar transporteras dioxiner, furaner och PCB över gränserna och hotar miljö och människors hälsa över hela världen. Den globala betydelsen blir tydlig i UNEP:s Stockholmskonvention om långlivade organiska föroreningar, som gemenskapen anslöt sig till i februari 2005, och 1998 års protokoll om långlivade organiska föroreningar till FN-ECE:s konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar.

För att EU helt ska uppfylla sina åtaganden enligt de två internationella instrumenten, antogs 2004 förordning (EG) 850/2004 om långlivade organiska föroreningar³. Antagandet av förordningen var ett viktigt steg i arbetet för att minska dioxiner, furaner och PCB. Enligt förordningen ska medlemsstaterna utarbeta nationella inventarier för dioxin-, furan- och PCB-utsläpp och komma fram till vilka åtgärder som kan vidtas för att hantera utsläppen. Nationella genomförandeplaner har utarbetats eller kommer att utarbetas i en nära framtid. Förordningen om långlivade organiska föroreningar innebär att mer information om nationella utsläpp av dioxiner, furaner och PCB kommer att bli tillgänglig och att nationella åtgärder för att hantera dessa kommer att fastställas.

Kommissionen har också utarbetat en genomförandeplan för gemenskapen⁴ med de åtgärder som ska vidtas på EU-nivå. I planen görs en prioritetsbedömning för att fastställa åtgärder mot oavsiktliga utsläpp av långlivade organiska föroreningar, däribland dioxiner, furaner och PCB. Framför allt slår man i genomförandeplanen fast att industriella källor även i fortsättningen bör omfattas av den gällande lagstiftningen, däribland direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (IPPC-direktivet)⁵ och direktivet om förbränning av avfall⁶. Hushållens utsläpp, från t.ex. uppvärmning med ved och kol ökar, och kommissionen vill bidra till lösningar genom att främja utbyte av erfarenheter och information mellan de berörda parterna och medlemsstaterna.

Utöver den här allmänna utvecklingen har det gjorts framsteg på flera områden med hjälp miljöåtgärder inom ramen för dioxinstrategin för perioden 2004–2006.

När det gäller *industriella utsläpp* har arbetet med att hitta bästa tillgängliga teknik för att förebygga föroreningar fortsatt och i slutet av 2006 fullbordades de sista sex i en serie av 32 BAT-referensdokumnet (så kallade BREF-dokument). För vissa redan tidigare antagna BAT-

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, (EUT L 158, 30.4.2004).

⁴ SEK(2007) 341.

⁵ Rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (EGT L 257, 10.10.1996, s. 26).

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/76/EG av den 4 december 2000 om förbränning av avfall (EGT L 332, 28.12.2000, s. 91).

referensdokument har en översyn påbörjats för att ta hänsyn till utvecklingen på senare tid, bl.a. inom sektorerna cement och kalk, massa och papper samt järn och stål.

En temainriktad strategi för *markskydd* antogs i september 2006. Strategin innehåller ett förslag till ett ramdirektiv som ålägger medlemsstaterna att förhindra markförorening, sammanställa en inventering över förorenade platser och att sanera de platserna. Beträffande avfall fastställs i förordningen om långlivade organiska föroreningar att långlivade organiska föroreningar ska förstöras eller transformeras till andra ämnen. Det finns vissa undantag till den allmänna regeln, och 2006 och 2007 antogs två förordningar⁷ där gränsvärden för dioxiner, furaner och PCB fastställdes för tillämpningen av dessa undantag.

Inom ramen för *allmänhetens tillgång till uppgifter* om industriella utsläpp, antogs ett nytt offentligt europeiskt register över utsläpp och överföringar av föroreningar (E-PRTR) i januari 2006⁸. Jämfört med det nuvarande registret (EPER) har E-PRTR lägre tröskelvärden för rapportering av dioxiner och furaner och innehåller dessutom uppgifter om PCB.

2002–2005 genomfördes två studier för att få fram uttömmande information om dioxiner, furaner och PCB i EU-10. Resultaten diskuterades vid en workshop i Bryssel i februari 2005, där slutsatsen drogs att man i framtiden måste prioritera genomförandet av gällande lagstiftning och ha ett större fokus på hushållens små utsläpp⁹.

Åtgärder på foder- och livsmedelsområdet

I dioxinstrategin beskrivs ett samordnat angreppssätt för lagstiftning om foder och livsmedel för att minska förekomsten av dioxiner, furaner och PCB i hela livsmedelskedjan. Det samordnade angreppssättet vilar på tre pelare:

- (1) Fastställande av stränga men genomförbara gränsvärden i foder och livsmedel med beaktande av de resultat som uppnås när det gäller att minska förekomsten av dioxin i miljön.
- (2) Fastställande av åtgärdsgränser för att utlösa åtgärder när det konstateras att halterna i foder och livsmedel ligger klart över bakgrundsnivån. Åtgärdsgränserna fungerar som en tidig varning.
- (3) Fastställande av målvärden som ska nås på längre sikt för att exponeringen för huvuddelen av Europas befolkning ska ligga inom de gränser som rekommenderas av Vetenskapliga livsmedelskommittén.

Under den aktuella perioden har bestämmelserna om *gränsvärden* i foder och livsmedel anpassats för att också gälla dioxinlika PCB genom införande av gränsvärden för summan av

⁷ Rådets förordning (EG) nr 1195/2006 av den 18 juli 2006 om ändring av bilaga IV till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar (EUT L 217, 8.8.2006, s. 1) och rådets förordning (EG) nr 172/2007 av den 16 februari 2007 om ändring av bilaga V till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar (EUT L 55, 23.2.2007, s. 1)

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 166/2006 av den 18 januari 2006 om upprättande av ett europeiskt register över utsläpp och överföringar av föroreningar (EUT L 33, 4.2.2006, s. 1).

⁹ Rapporter från studien och dokument från workshopen finns på följande webbplats:
http://ec.europa.eu/environment/dioxin/index.htm#enlarged_eu

dioxiner, furaner och dioxinlika PCB¹⁰. För att underlätta övergången ska de nuvarande gränsvärdena för dioxiner och furaner under en begränsad tid fortsätta att gälla vid sidan av de nya föreslagna gränsvärdena för summan av dioxiner, furaner och dioxinlika PCB.

Eftersom dioxiner och dioxinlika PCB har olika källor, har man behållit de *åtgärdsgränser* som fastställdes för dioxiner och furaner 2002 och fastställt särskilda åtgärdsnivåer för dioxinlika PCB 2006, samtidigt som man har fastställt gränsvärden för summan av dioxiner, furaner och dioxinlika PCB¹¹.

Bestämmelserna om analysmetoder och övervakning för foder och livsmedel har setts över och moderniserats mot bakgrund av ny kunskap och för att de fastställda gränsvärdena ska inbegripa dioxinlika PCB¹².

När det gäller dioxinlika PCB har Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet gjort en bedömning av riskerna med dioxinlika PCB i foder och livsmedel för människors och djurs hälsa¹³. Med slutsatserna från riskbedömningen som utgångspunkt pågår nu en diskussion om ett möjligt fastställande av gränsvärden för icke dioxinlika PCB i foder och livsmedel.

Forskning

För att fylla de kunskapsluckor som finns, har dioxiner, furaner och PCB tillsammans med andra ämnen ingått i ett antal forskningsprojekt som finansierats inom ramen för det sjätte ramprogrammet med fokus på hälsoeffekter, förorening av livsmedelskedjan och miljöaspekter. Gemensamma forskningscentret har också forskat om dessa ämnen på områdena mark, vatten, luft och utsläpp.

¹⁰ Kommissionens direktiv 2006/13/EG av den 3 februari 2006 om ändring av bilagorna I och II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/32/EG om främmande ämnen och produkter i djurfoder med avseende på dioxin och dioxinlika PCB (EUT L 32, 4.2.2006, s. 44) och kommissionens förordning (EG) nr 199/2006 av den 3 februari 2006 om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 466/2001 vad avser fastställande av högsta tillåtna halter för dioxiner och dioxinlika PCB i livsmedel (EUT L 32, 4.2.2006, s. 34). Den senare har ersatts genom kommissionens förordning (EG) nr 1881/2006 av den 19 december 2006 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel (EUT L 364, 20.12.2006, s. 5)

¹¹ Kommissionens rekommendation 2006/88/EG av den 6 februari 2006 om reduktion av dioxiner, furaner och PCB i foder och livsmedel (EUT L 42, 14.2.2006).

¹² EUT L 364, 20.12.2006, s. 32. Förordning som ersätter direktiv 2002/69/EG av den 26 juli 2002 om fastställande av provtagnings- och analysmetoder vid offentlig kontroll av dioxiner och bestämning av dioxinlika PCB i livsmedel (EUT L 209, 6.8.2002, s. 5).

¹³ www.efsa.europa.eu/etc/medialib/efsa/science/contam/contam_opinions/1229.Par.0003.File.dat/contam_op_ej284_ndl-pcb_en1.pdf